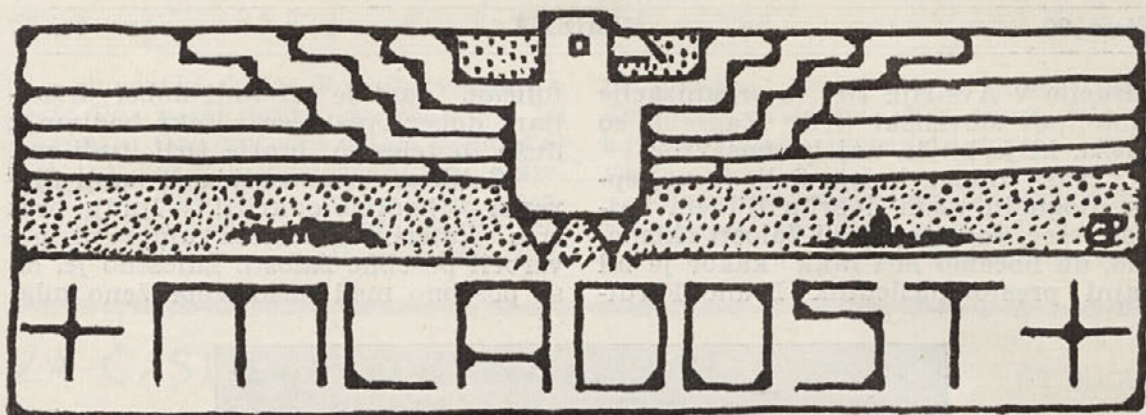

GLASILO SLOVENSКИH ORLOV.

STEV. 7.

JULIJ 1914.

LETNIK VII.

+ FRANC FERDINAND.

Nemo in na videz hladno stoje sinovi ob grobu, v katerega so ravnokar položili glavo družine — preljubega očeta. Toda ta navidezna hladnost je le izraz hude notranje, srčne žalosti, ki se na zunaj niti kazati ne more. — Tako nemo so stali te dni tudi avstrijski narodi ob grobu, v katerega so položili očeta in mater, nadvojvodo prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo vojvodinjo Hohenberg. Pred štirinajstimi leti sta pokojni prestolonaslednik in njegova soproga kot novoporočen par potovala tudi skozi našo domovino, te dni — 2. julija je bilo — pa je slovensko ljudstvo stalo ob južnoželezniški progi in kropilo s solzami rakvi, v katerih ju je vlak peljal — mrtva . . .

Kar dela žalost avstrijskih narodov še večjo, je dejstvo, da sta bila Franc Ferdinand in njegova soproga — umorjena. In vsled česar se nam Slovencem in Hrvatom žalosti še bolj krči srce, je dejstvo, da je bil morilec — Jugoslovan.

Le kdor ve, kaj je bil pokojni prestolonaslednik vsem Avstrijcem in še posebno nam Slovencem in Hrvatom

in kaj bi bil še postal, ta razume to brezmejno žalost, s katero je napolnilo grozno dejanje propalega mladiča srca vseh zvestih Avstrijcev. Žalost je izraz ljubezni in ker smo mi Slovenci ljubili pokojnega prestolonaslednika, zato za njim tudi žalujemo. S to žalostjo obenem kažemo svojo ljubezen in zvestobo do svoje vladarske hiše, katere član je bil pokojni nadvojvoda, svojo ljubezen in zvestobo do Avstrije, kateri bi bil rajni v kratkem zavladal kot cesar in kralj.

Zakaj je moral umreti rajni prestolonaslednik Franc Ferdinand tako nasilne smrti? Odgovor je samo eden: pokojni je bil zvest sin katoliške cerkve in zvest sin naše monarhije Avstrije. So pa ljudje, ki brezmejno sovražijo katoliško cerkev, ki enako črtijo tudi našo domovino Avstrijo, ker je katoliška. Iz krogov teh ljudi je izšel morilec, ki je s samokresovo kroglo prodril srce katoličana in Avstrijca Franca Ferdinanda.

Bratje Orli! Umrl je mož, ki je bil naklonjen naši organizaciji. Umorjen je bil mož, čegar srce se je veselilo probujajoče se katoliške mladinske orga-

nizacije v Avstriji. Del te organizacije smo tudi slovenski Orli. Zagrebli so moža, ki je bil in naj bo naš vzor!

Naša žalost, bratje Orli, je najlepša, Bogu in vsem dobrim ljudem najbolj všeč, če v tej svoji žalosti sklenuemo, da hočemo biti taki, kakor je bil rajni prestolonaslednik Franc Ferdi-

toličan, zato je bil tudi dober državlján, dober Avstrijec. Taki bodimo z dušo in telesom, bratje Orli, tudi mi!

Žalibog, da so tudi med nami Slovenci — bodimo odkriti! — ljudje brez srca, katerim zločinski umor ni povzročil posebne žalosti. Žalostno je, da se posebno med našo izobraženo mla-

Prestolonaslednik pri vojaški vaji.

nand. On je moral umreti, ker je bil katoličan in Avstrijec z dušo in telesom . . .

Rajni Franc Ferdinand je rad molil, ni se sramoval pokazati javno svoje vere, rad je hodil v cerkev, posebno rad pristopal k mizi Gospodovi. In ker je bil rajni prestolonaslednik vnet ka-

dino pojavlja duh, ki ni duh avstrijski. Slovenski Orli, ogibajte se takih ljudi! Proč od liberalnega in socialnodemokratskega časopisja, ki razširja med Slovenci ideje in misli, ki niso niti katoliške, niti avstrijske! Če se te liberalne in socialnodemokratske ideje razširijo med nami, gorje Slovencem!

Slovenski Orli! Povejte vsakemu, ki bi Vas hotel motiti, na ves glas: Mi slovenski Orli hočemo ostati zvesti katoličani, ker smo prepričani, da le življenje po katoliških načelih da posamezniku in celemu narodu pravo srečo in zadovoljnost. Mi slovenski Orli

pa hočemo ostati zvesti sinovi naše domovine Avstrije, ker vemo, da le kot Avstrijci moremo doseči svoje vzore.

Rajnemu prestolonasledniku ohranimo zvest in udan spomin!

Prof. Ign. Breitenberger.

ZA ČAST DOMOVINE.

ŠT. KLAS.

»Lepa naša domovina — da bi vedno častna bila!« Kolikokrat privrô te besede iz čutečega srca kakor vroča želja, da bi bila ta rodna zemlja naša res častna! Majhna je sicer in ozke so njene meje, ali Bog je ni pozabil, ko je delil narodom prirodne krasote. Lepa je in tudi častna bi bila, ko bi vse njene sinove prešinjala zavest plemenitosti in pravičnosti. Temelj naroda je zdravo, pošteno ljudstvo. Cilj vsakega narodnjaka bi moral biti, delovati v tem smislu.

Žalibog, ni tako! Sami sebe zaničujemo, sramotimo bolj, kakor bi to mogel tujec. In zato se nam smeje svet, zato nas tujec tepta z okovanimi škornji.

Vzemi v roke liberalen ljudski časopis in priznal boš, da je to bridka resnica. — Tako smo stiskani, komaj nas imajo za narod, narodnega dela je na kupe vsepovsod — a slovenski svobodomislec nima drugega boljšega dela, kakor širiti med ljudstvo surovost in podivjanost ter je hujskati proti duhovščini. Zakaj? Zato, ker ona izkuša s požrtvovalnim delom vzgojiti našega fanta, da bi delal čast svoji domovini. Samo zato!

Vprašaj nemškega Südmarkovca ali pa slovenskega Cirilmetodarja z dežele, katerega človeka na svetu najbolj sovraži. Oba ti bosta odgovorila: »Slovenskega kaplana.« Še krepko se bo vsak po svoje pridušil, ko bo izgovoril to ime. Sovraštvo obeh je enako in oba izkušata vsak po svoji moči onemogočiti tega škodljivca. Vzrok: Prvi ve, da bi naš narod prej ali slej izgubil ponos in samostojnost ter postal hlapec Nemcu, ako ga ne bi dramila in izobraževala duhovščina. Zaradi tega je od nje goye strani to sovraštvo kolikortoliko opravičeno. A kaj hoče naš liberallec? Narod naj se otrese vpliva duhovščine

v javnosti, naj ne sledi njenemu smotru, ki je samoizobrazba. Po deželi so liberalni birti in štačunarji, v Ljubljani so liberalni doktorji in pisarji; vsi ti morajo živeti. Zato ovirajmo delo duhovnikov, izkušajmo jim vzeti veljavo; ljudstvo se bo potem pridružilo in nastopili bodo za nas zopet zlati časi.

Tak vtis dobi ob čitanju liberalnega časopisa priprost, zaveden fant. Toda fant, ki je izšolan v orlovski šoli, ve, koliko pomeni vpitje slovenskih liberalcev o narodnosti, ve, da so naprednjaki na svojih »bésedah« in veselicah, na zdravje obmejnih bratov in bratov Hrvatov ali Srbov že toliko vina in šampanjca popili, da bi bil ves Zagreb in okolica pod vodo, ko bi ga naenkrat izlili v bistro Savo. Ve pa tudi, da ni to Hrvatom ali Srbom prav nič koristilo. Tak fant si je sam napravil sodbo: Izobraževalno delo med ljudstvom v zadnji fari je bolj narodu koristno, kakor 10 Cirilmetodovih podružnic po deželi, ki doma podero s svojimi bali in »zabavami« več, kakor na meji sezdajo. Zaradi tega mu je tudi znana »resnost« napadov po liberalnih listih.

Ne takim fantom, ampak onim omahljivcem, katere včasih zmeša ropot v nasprotnem listu tako, da ne vedo, pri čem so, povem dogodek, ki sem mu bil sam priča in ki jasno kaže, kako mučeniško je delovanje našega duhovnika na deželi. Dostikrat sam ne ve, kdaj pade v nesrečo.

Takrat sem bil načelnik našega trškega Orla. Pripravljali smo se za nek nastop, in ko smo šli skozi trg, padla je na g. kaplana psovka, ki je obsegala žalitev cele organizacije. Bilo nas je več, ki smo vsi dobro čuli in spoznali znane psovkarja. Psovanje nam sicer ni bilo nič novega, a ker smo imeli tukaj konkreten slučaj in smo želeli enkrat temeljito obračunati z izzivači, zahte-

vali smo od g. kaplana, da žalitev naznani sodniji.

Obravnava je bila določena na torek ob 10. uri dopoldne. Gosp. kaplan je imel do 10. ure šolo, toda ker je bila sodnija blizu šole, je ostal v šoli točno do določene ure, da bi se mu ne moglo očitati zanemarjanje dolžnosti.

Obtoženec pa si je najel zagovornika, katerega naloga je bila, če ne drugače, z zvijačo rešiti svojega klijenta. In to se mu je tudi posrečilo. Ko je ura udarila deset, konstatiral je zagovornik na podlagi nekih paragrafov, da je stvar končana, ker ni tožitelja in sodnik mu je potrdil. V tistem hipu je prišel tudi že g. kaplan, a se mu je na veliko začudenje naznanilo, da je tožbo izgubil in bo moral nositi vse stroške. Nič niso pomagali gospodovi ugovori, da je bil službeno zadržan; plačati je moral 60 K stroškov.

Naslednjo soboto je prinesel liberalni list iz trga dopis. Ubogi gospod, kaj vse je moral takrat prestati! Bral si o njem, da dela v trgu sovraštvo in razprtije; da zadnji čas kakor kak turški

paša izkuša pritiskati na tržane in jim vsiljuje svoje srednjeveške nazore, da je njegova nadležnost tolika, da je bil odličen naprednjak primoran tirati ga pred sodišče. Tam šele so mu pristrigili njegov dolgi jezik. Na koncu pa vzklik: »Taki so vsi! V boj zoper nje!«

Taki so pri nas tisti, ki po naših trgih in vaseh predstavljajo boljši del ljudstva. Za narod se borijo, za narod pijejo, a širijo okrog smrad in kugo, ki je vstanu pogubiti naš narod. Kaj bi bilo, ko bi bil tudi naš kmet tako surov, kot je liberalni mazač!

Pozneje sem bil v tujini in tam zasledoval boje ter čital razne časopise. Ali priznati moram, da tolike strasti in surovosti nisem nikjer našel, kakor doma v naših liberalnih listih. Večkrat sem pomislil na to in milo se mi je storilo.

Bratje! Še odločnejši boj temu časopisu! Povsod zahtevamo naših listov! S tem se ne borimo samo za naša krščanska načela, ampak tudi za našo domovino, »da bi enkrat častna bila«!

PETSTOLETNICA USTOLIČENJA KOROŠKIH VOJVOD.

DR. FR. TRDAN.

Osemnajsti marec letošnjega leta je bil pomenljiv zgodovinski dan za celo Slovenijo. Tedaj je namreč poteklo 500 let, odkar je bil koroški vojvoda Ernst Železni (1411 do 1424) v slov. jeziku slovesno umeščen za vrhovnega gospoda v Korotanu. Četrto nedeljo v postu leta 1414. so prihiteli pod Krnski grad koroško-slovenski velikaši in ljudstvo, da zaprisežejo in skupno pozdravijo svojega novega vladarja. Obred slovesnega ustoličenja se je vršil nekako takole: Na takoimenovani knežji kamen se je usedel preprost kmet. Kmeta so obstopili v podobi polkroga boljari in zastopniki vseh slojev, nestrpnost pričakujoč novega vladarja. Ko se je približal bodoči gospod dežele, ki je nosil v desnici veliko pastirsko palico, znamenje vojvodske oblasti, je zavladala na gosposvetskem polju grobna tišina. Oči zbranih stebrov Slovenstva so bile uprte v novega vojvodo, ki je glasno v slovenskem je-

ziku prisegel, da prihaja v deželo kot zaščitnik pravice in skrben čuvaj narodnih svobodščin. V znak prijateljske vezi, ki naj vsekdar družijo ljudstvo in novega vladarja, je podaril kmetu konja in mladega vola. Po končani prisegi se je vršil slovesen izprevod. Praznično oblečena mladina je v prekipevajočem navdušenju prepevala slovenske narodne pesmi, za narodne svetinje navdušeni starci pa so hvalili Boga, da imajo zopet svojega kneza, varuha pravice in miru. — Kakor obred sam, tako je zanimiv tudi njegov historično-pravni pomen. Izmed avstrijskih narodov smemo posebno Slovenci biti ponosni na svoje pradede, ki so tako ljubili svojo materinščino in tako visoko cenili stare šege in navade, da so stoletja zaprsegali svoje vladarje v slovenskem jeziku po narodno-kmetiškem običaju. — O postanku tega lepega običaja molče zgodovinske priče. Nekateri menijo, da ga je prvi vpeljal že

roški vojvoda Ingo. Vsekakor pa sega v zgodnjo slovensko prošlost in je v dobi nemške kolonizacije gotovo obujal in poživiljal slovensko narodno zavest. Ne slovesen in slovenski način umeščeni knez se je čutil tudi v javnem političnem življenju kot pravega slov. vladarja. Eneja Silvij Piccolomini, poznejši papež Pij II. († 1464), ki je kot tržaški škof in intimni zaupnik Friderika II. dobro poznal naše kraje, izpričuje, da se je posluževal koroški knez v uradnih zadevah celo pred cesarjem izključno le slovenskega jezika. Zgodovinar Unrest pripominja, da se je zgodilo to zaradi tega, ker so smatrali nekdanjo Karantanijo za slovensko provincijo. Tudi sicer je bilo slovensko uradovanje na Koroškem že dolgo v navadi. Opat Ivan iz Vetrinja, ki omenja ustoličenje Majnharda, vojvode Tirolskega in Goriškega, iz leta 1286., dostavlja: »Ako se je kdo v prisotnosti cesarja pritožil čez vojvodo, je bil ta dolžan zagovarjati se le v slovenskem in nobenem drugem jeziku.« — Ustoličenje Ernsta Železnega po starem slovenskem običaju je tem pomenljivejše, ker svedoči, da je takrat tudi preko slovenskega ozemlja zavela pomlajena narodna zavest, eden glavnih znakov splošno-evropskega razvoja v prvi polovici petnajstega stoletja. Ko pa se je v poznejših desetletjih jel ojačevati v alpskih deželah nemški živelj, so za-

čeli zapadati pozabljenosti tudi slovenski narodni običaji. Koroški deželni stanovi so se sicer še dolgo ob vsakem novem ustoličenju zavedali svojih starih predprav, toda poznejši vojvode niso več razumeli slovenskega jezika in zato tudi niso znali ceniti častitljivosti slovenskih obredov in priseg, ki so prej ustvarile nekako očetovsko vez med priljubljenim vladarjem in poslušnim ljudstvom. — Po preteku 500 let so se pač razmere izpremenile. Ni tu mesta, da bi razlagali vzroke tega žalostnega pojava. Kakršnakoli je bila usoda minulih vekov, v veselih in tužnih dneh se je boril nekdanj slovenski Korotan za ohranjenje starih narodnih svetinj — sv. vere in materinščine — in se tako medsebojno podpiral in vzdrževal. Zato pa budi petstoletnica zadnjega slovenskega ustoličenja v prsih domoljubnega Slovence hvaležno čuvstvo občudovanja naših prednikov in njihovih potomcev, ki so ob vsaki priliki pokazali izredno odporno silo nasproti prodirajoči germanizaciji. Zgodovina narodov gre svojo pot, toda smer zgodovinskim dogodkom določa moč zdrave ljudske duše. Ljudstvo, ki se v znamenju sloge in edinosti ter v zaupanju na pomoč od zgoraj postavnim potom poteguje za »staro pravdo«, ustvarja moč, ki je jačja od afriških sfing.

MOŽ S KAMENITIM OBRAZOM.

(Konec.)

IVAN PODLESNIK.

Rockefeller je pa znal tudi obvladovati vse v trustu združene sodružabnike. Mnogim je presedala tiranija Rockefellerjeva in so se raje prostovoljno umaknili ter poprodali svoje deleže za drag denar Rockefellerju. Krog družabnikov »Standart Oil« trusta se je vedno bolj krčil. Končno je bilo samo še 12 mož, med katere se je premoženje trusta delilo. Rockefellerja so cenili na 150 milijonov dolarjev. Najrevnejši izmed družabnikov je imel 20 milijonov dolarjev premoženja. To premoženje pa ni rastlo z leti, temveč z meseci. Komaj 10 let po ustanovitvi so znašale delnice trusta 500 milijonov dolarjev. Od teh jih je imel samo Ro-

ckefeller za 250 milijonov, njegov brat pa za 100 milijonov. 94% premoženja trusta se je nahajalo v rokah petih delničarjev. Vsakega četrta leta se je razdelilo med delničarje 10 do 20 milijonov dobička v obliki dividende.

Tako je zrastel po čudoviti poti, ki je zahtevala tisoč in tisoč žrtev, Rockefeller od preprostega hlapca do najbogatejšega moža. Velikanska sila je bila v tem človeku. Sila volje, ki je ustvarila Napoleona, Bismarcka, Rockefellerja, ki je bil vsak velikan na svojem polju. Sila volje, ki ne pozna srca, ljudi, ki niso imeli samo kamenitih obrazov, temveč tudi kamenita srca.

Kakšen je Rockefeller kot oseba?

Bled, bolehen, utrujen mož. Suh in gol na glavi kot jajce. V občevarstvu je baje ljubeznjiv in preprost. Govori počasi in dolgočasno. Ne zanima se ne za umetnost, ne za šport. Tudi živi jako preprosto. Kozarec mleka in nekaj sladčic je njegova najljubša hrana. Neumoren je pa v svojih načrtih. Kupuje železnice, plavže, rudokope itd. in hoče na vseh poljih industrije izpeljati to, kar se mu je na polju petrolejske industrije tako posrečilo. Ustanovil je tudi močen trust jeklene industrije.

Stotisoč ljudi je odvisnih od njega. Z eno besedo ustavi lahko milijonska podjetja, spravi ob kruh tisočere družine. To je strašna moč kapitala. To je moč, ki vlada sedaj svet! Ne vpraša se, kako je prišlo do te moči, kakšna so sredstva, ki jo vzdržujejo.

In vendar! Nek velik mož je dejal o milijonarjih: »V resnici je njih samo tisto, kar sami porabijo. Drugače pa so sužnji svojega bogastva.« Eden izmed milijonarjev Rotschildov je dejal: »Večja umetnost, kot bogastvo pridobiti, je, isto ohraniti.«

Življenjska in edina skrb teh ljudi je — ohraniti in pomnožiti.

V knjigi, iz katere sem posnel te podatke, se nahaja tudi slika Rockefellerjeva. Nekega večera smo sedeli z družino pri mizi in pokazal sem svojemu hlapcu sliko tega najbolj bogatega

izmed bogatih. Povedal sem nekaj podatkov iz njegovega življenja in tudi to, da živi ta človek od samega mleka in sladčic.

»In vendar ima milijarde premoženja.«

Fant je nekaj časa opazoval kame-niti obraz moža, se zadovoljno zasmeljal in odhajaje dejal:

»Naj ima milijone!«

Pa si je zažvižgal veselo pesem, ko je odhajal na vas . . .

Za vse tisočere svoje milijone ne more Rockefeller kupiti niti kaplje zdravja in moči mladih, na zemlji utrjenih teles. En dan se ne more najesti tako s slastjo kot se naš od dela lačni človek. In Bog sam ve, če je celo svoje življenje prejel in dal toliko ljubezni, kot jo da čisto srce našega fanta. In Bog sam ve, če niso njegove noči težke in hude kot noči hudodelca . . .

V očeh tistih, ki jim je bogastvo vse, je lahko tak mož neizmerno velik, v očeh preprostih in skromnih pa majhen . . . Ampak strašen kot je strašna pohlepnost in brezsrčnost samogoltnosti. Poglejte življenje in delo kmečkega oderuha, pa boste imeli majhno sliko. Poglejte življenje in delo človeka, ki mu je gospodarski liberalizem evangelij, pa boste imeli še natančnejšo sliko . . .

VAJE S PRAPORCI ZA NARAŠČAJ.

M. PETERLIN.

Letošnje naraščajske proste vaje ne bodo zadostovale za vadbo gojencev v skupnih vajah, pa tudi ne za javne nastope. Te so zelo preproste, treba je za stopnjo višjih. Vaje s praporcami so tu ravno na mestu. Kot pri prostih morajo tudi pri teh vajah vadiitelji poučevati počasi in natančno, vsak gib mora biti točno izveden. Vadi naj se vsak gib zase, po večkrat in če se mora na en poziv izvesti gib z nogami in še z rokami — jih najprej nauči dobro gib nog (roki v bok!) in ko so vsi gotovi v njem — naj se poizkusi gib rok zopet zase, dokler ne gre pri vseh dobro — in šele potem ga daj skupno izvesti, in to zopet večkrat zaporedoma, dokler ne gre brez napake! Opozarjaj dečke vedno na lično izvedbo! Vaje se mo-

rajo delati živahno, vsak gib hitro, udje se morajo v zavzetih legah odrezano ustaviti!

Vaditelji naraščaja, ne bodite pri tem popustljivi in površni, da tudi svojih gojencev ne vzgojite v površnosti!

Ni treba za te vaje dati dečkom praporcev takoj v roke, ampak vaj naj se preje nauče brez njih — z odprtimi dlanmi in iztegnjenimi prsti, kot se delajo letošnje članske proste vaje. Glede praporcev pa naj vsak odsek piše na Zvezo po en vzorec, da bodo imeli povsod enake in da se bo na skupnih večjih zletih pokazalo, da imamo lepo enotnost tudi v orodju, kot smo to poudarjali že pri vajah s palicami.

V »pozoru« in med korakanjem

se drži praporec na spodnjem koncu palčice med palcem in kazalcem in sredincem, tako da stoji ta navpično in se prilega lehtem in obema stranema trupa. Lehti morata biti iztegnjeni in tesno ob trupu. Sploh se stoji kot navadno v »pozoru«. »Odmor!« Desna noga se pomakne naprej, lehti se skrčita in položita na križ — praporca sta ob spodnjih lehtih — poševno ven spredaj pred komolcema. Na povelje »pozor!« zavzamemo zopet prejšnje držanje. Preden se pa proste vaje prično, se povečuje: »Praporce — dol!« — dečki povesejo praporce in jih pritisnejo v ravni črti s celo roko ob zunanji strani nog. Pri vajah s praporci se mora paziti na to, da ostane palica vedno v smeri cele roke. Da se to lažje obdrži, naj se primejo že v priročenju, v temeljni postavi praporci tako, da se palec iztegne in položi po zgornji strani na palico, da ta tišči s spodnjim koncem v zapestje. Po izvedeni vaji se pa roki zopet skrčita na križu in se zavzame »odmor«.

Vsaka vaja se dela na obe strani, skupno osemkrat; najpreje v prvotno stran štirikrat in potem še v nasprotno štirikrat.

VAJE.

Temeljna postava: Vzklonjena spetna stoja s priročenjem in povešenimi praporci. Časomerje: 1, 2, 3.

Vsaka vaja osemkrat, — v vsako stran po štirikrat.

I.

1. a) Zanožiti z desno (l.) — predročiti z levo (d.) — obe roki in desna (l.) noga so v isti smeri pogled na desni (l.) praporcu.

b) prekržna stoja z desno (l.) do zanožne stoje z levo (d.) — predročiti z levo (d.) gor — zaročiti z desno (l.) — pogled na levi (d.) praporcu.

c) drža;

2. a) poluobrat v levo (d.) do odnožne stoje z desno (l.) — leva (d.) s čelnim lokom dol skozi priročenje — odročiti, desna (l.) roka se upogne odročno navzgor — praporec pride vodoravno za glavo v levo (d.), pogled v levo.

b) prekržna stoja z desno (l.) pred levo (d.) — soročno odročiti v levo (d.): leva (d.) miruje — desna (l.) se proži v odročanje in gre v čelnem polukrogu dol skozi priročenje v odročanje v levo (d.), — pogled v levo (d.).

c) drža;

3. a) na obojih prstih (v vzpetju) cel obrat v levo (d.) do spetne stoje — leva (d.) roka gre v čelnem loku dol skozi priročenje do odročanja gor — pogled naravnost navzgor.

b) drža;

c) drža;

4. a) s čelnimi loki gor in not (in pre-

križanjem rok, desna (l.) za levo (d.) — skozi priročenje — odročiti,

b) priročiti,

c) drža.

II.

1. a) Odročiti,

b) skozi priročenje — predročiti gor — zanožna stoja z desno (l.),

c) drža;

2. a) izpad z desno (l.) naprej — zaročiti, zmeren predklon, leva (d.) noga, trup in glava in roki v ravni poševni smeri,

b) cel obrat na levi peti in desnih prstih v levo do pokleka na desno koleno — skozi predročanje vzročiti, pogled na praporce gor.

c) drža;

3. a) predklon v pokleku — odročiti — pogled naprej,

b) drža,

c) drža;

4. a) vzklon s poluobratom na levi (d.) peti v desno (l.) in prinoženjem z desno (l.) do spetne stoje — vzročiti: leva (d.) z bočnim lokom dol skozi pri- in predročanje — pogled gor.

b) skozi odročanje priročiti,

c) drža.

III.

1. a) Skok do razkoračne stoje — roki prekržati na prsih (zapestje drugo na drugem — praporca v roki gor),

b) skok do spetne stoje — skozi pri- in odročanje vzročiti, pogled gor,

c) drža;

2. a) s čelnimi loki not (desna za levo dol — odročiti — predklon — pogled naprej,

b) vzklon — počep — skozi priročenje predročiti,

c) drža;

3. a) vzravna in s poluobratom v levo (d.) do zanožne stoje z desno (l.) — z levo (d.) odročiti s čelnim polukrogom dol (skozi priročenje), z desno (l.) vzročno upogniti not, čez glavo: pest nad glavo, praporec vodoravno v levo (d.) — pogled v levo,

b) drža,

c) drža;

4. a) prednožna stoja z desno (l.) — desna (l.) odroči — leva (d.) se upogne vzročno desno (l.), pest je nad glavo — praporec vodoravno, vzporeden z desno (l.) roko — pogled v desno.

b) prinožiti z desno (l.) — priročiti, leva skozi odročanje,

c) drža.

IV.

1. a) Prekržna stoja z levo (d.) čez desno (l.) — leva (d.) preko oči, desna (l.) se predročno upogne v levo (zgornja laht je vzporedna z levo (d.) — spodnja se v pravem kotu upogne v levo, da pride praporec počez pod levo roko — v levo);

b) na obojih prstih (v vzpetju) cel obrat v desno (l.) do spetne stoje — odročiti: po vodoravni poti, desna (l.) zamahne v levo (d.).

c) drža;

2. a) poluobrat na desni (l.) peti do zanožne stoje v levo (d.) — vzročiti: leva (d.) z bočnim lokom dol skozi pri- in predročanje desna (l.) počaka toliko časa, da pride leva (d.) do

predročenja — potem gresta obe gor — pogled gor,

b) predkorak z levo (d.) do zanožne stoje z desno (l.) — odročiti,

c) drža;

3. a) cel obrat v desno (l.) do zanožne stoje z levo — s čelnimi loki dol skozi priročenje in odročanje — vročiti not — pesti prideta skoro skupaj — palici se takoj nad kazalci prekrizata — pogled gor,

b) drža,

c) drža;

4. a) prednožiti z levo (d.) — odročiti in takoj srednje kroge dol spredaj: ko roki dospeta v odročanje, se takoj zasučeta naprej,

upogneta v komolcih in tako narišeta v spodnji lehti okoli docela mirnih komolcev kroge spred, zapestje gre s praporcem dol — proti telesu in zopet od njega skozi odročno skrčenje navzgor do zopetnega odročanja (zgornji lahti ostaneta ves čas mirni, na mestu v smeri odročanja, le spodnji narišeta s praporcema kroge, čegar središči ležita v komolcih.) Po izvedenih krogih — dospeta spodnji lahti in praporca v lego odročanja, iz katere se na

b) iz odročanja priročiti,

c) drža.

Pazite pri vseh legah, da se obdrži povsod palčki položaj rok! Palec v priročenju in predin zaročenju spredaj — v odročanju zadaj.

SKAVTI.

(Konec.)

V št. 5. letošnje »Mladosti« smo si zastavili vprašanje, ali je organizacija Skavtov med Slovenci potrebna, ali je dana podlaga, da se bo udomačila in razvila? Kako naj se zadrži orlovska organizacija proti nji?

Komur je ustroj orlovske organizacije znan do podrobnosti, in sicer v tehničnem in organizatoričnem smislu, temu bo odgovor na gori stavljena vprašanja lahak. Rekel bo: Ne! Slovenci imamo dve Skavtom podobni in sorodni organizaciji, Orla in Sokola.

Obe skrbita za telesno vzgojo članov potom telovadbe in izletov v prosto naravo. Za umstveno in srčno izobrazbo pa so si Orli izdali natančen program, pojasnjen v »Zlati knjigi«, katerega izkušajo dosledno izvrševati med člani. Ali ne vsebuje ta program več kot program Skavtov? Ali ni jasneje izraženo stremenje in določnejše orisana pot do ciljev? Za nas Slovence, ki smo v večini odločni katoličani, je važno vedeti tudi, da je gibanje Skavtov nekaj modernega, mednarodnega, brez jasno orisanega narodnostnega in verskega temelja. Ni brez važnosti za nas pomisliti, da je frimasonstvo glavni zaščitnik Skavtov. Skriva in tudi očitno (na Nemškem) podpira frimasonstvo te »iskavce poti skozi življenje, do novih potov v kulturi.«

Ne rečemo, da ni to gibanje potrebno, koristno zlasti med narodi, kot so Angleži in Francozi, kjer primanjkuje vojaštva in kjer je mladina ravno vsled moderne kulture izprijena, pokvarjena fizično in duševno. Tudi zapeljivo je za mlade ljudi to gibanje in zato je našo

tako hitro pot med narode. Da ne bi bila organizacija Sokolov prožeta brezverstva in liberalizma, potem bi se lahko in morala razširiti na vso slovensko mladino, tudi kmečko.

Da ne bi že imeli krasno se razširjajoče orlovske organizacije, potem bi bila organizacija Skavtov za našo mladino zelo primerna. Dati bi ji bilo treba samo odločen verski in sicer katoliški temelj.

Ker pa imamo Orla, zato: 1. Organizacija Skavtov med Slovenci ni potrebna, 2. ni nobene podlage, zlasti ker je nekaj tujega, da bi se med nami udomačila in razvila, 3. orlovska organizacija naj jo odklanja.

Eni bi lahko zagovarjali ustanovitve Skavtov med Slovenci. To so tisti, ki vidijo v Orlih »klerikalce«, v Sokolih pa »liberalce« in si žele nekaj srednjega, nekaj politično brezbarvnega, nekaj »mednarodnega« in »interkonfesionalnega.«

Za take bi bila organizacija Skavtov. Ampak takih je med Slovenci zelo malo in se skoraj ne izplača ustanavljati take organizacije. Slovenci smo maloštevilni narod in politična stremjenja so med nami ostro in jasno začrtana, da je težko najti neko srednjo pot.

Orli in Sokoli so nepolitične organizacije. Res je v programu Orla odločno začrtana katoliška ideja, v programu Sokolov pa svobodomislstvo, zato se čisto naravno oklepajo člani orlovske organizacije S. L. S., člani sokolske organizacije pa liberalne in stranke »mladih«. Program strank je enak programu teh dveh organizacij.

IVAN PODLESNIK.

Nemogoče je torej, da bi bil kdo član — pravi član — ene ali druge organizacije, da ne bi zamedel katoliške misli in prisegal na svobodomiselstvo, ali narobe. Zato srednja pot med tema dvema organizacijama ni tako široka, da bi mogla po nji korakati četa slovenskih Skavtov, ki hočejo biti »iskavci«, »obzorniki« na naših potih kulture.

Telovadi in izlete prireja lahko slovenska mladina. Kakor hitro pa vržemo med njo vprašanje duševne kulture, tedaj ločimo mladino in jo moramo tudi ločiti.

Vzemimo, da bi Slovenci ne imeli še Sokolov in ne Orlov in bi hoteli slovensko mladino organizirati na podlagi programa Skavtov. Vsa mladina bi nosila lahko enako uniformo, se vadila v telovadnicah in zabavala na izletih

itd. To bi bila skupna telesna vzgoja. Ampak organizacija Skavtov ima tudi namen vzgajati duševno. Kakor hitro bi se začel izvrševati organizatorični program, pa imamo organizacijo Skavtov razdvojeno. Organizacija Skavtov je načelno brezverska in goji naturalistično vzgojo. Kakor hitro bi se začelo to izvajati, imamo zopet »klerikalce« in »svobodomiselce«, kakor navadno ali vsaj v navadni govorici označujemo dve močni kulturni struji med Slovenci.

Zato pa: katoliška mladina med Orle, svobodomiselna pa med Sokole! Skavtov ne potrebujemo. Lahko pa obe organizaciji mnogo koristnega povzame iz programa Skavtov, kar se tiče telesne vzgoje.

O tem z ozirom na Orle kdaj pozneje.

Prestolonaslednikova družina v gradu Belvedere.

JAVNI NASTOPI.

M. P.

Vsak nastop je odvisen od discipline, s kakoršno nastopijo telovadci. Disciplina obstoja v lepem, vzornem vedenju in opravi. Vedenje vsakega nastopajočega bodi telovadsko. Povelja naj bodo točno izvršena, vrste vedno do cela ravne, temeljne postave in pozori kot izklesani; korak lahen, prožen, a siguren in odločen. Stopa se

na cela stopala in krepko. Da je korak lep, se mora noga, preden se iztegne naprej, precej visoko skrčena dvigniti. Posebno naraščaj učite visokega koraka, ker sicer se ne bo naučil nikoli prav korakati.

Oprava telovadcev bodi enotna, predpisana. Načelniki nastopajo brez modrih šerp. Pri trikotu morajo

biti prišiti modri in ne rdeči pasovi. Če ima kdo še rdečega, ga sme rabiti morda v telovadnici, pri javnih nastopih pa ne. Čevlji so predpisani črni. Vsa oprava mora biti lepo čista, oprana. Posebno na majice pazite, da so vse bele ko sneg. Istotako mora biti trak z napisom odseka čist in na majico prišit, ne le z bucikami pripet. Sploh naj ima vsakdo za nastope posebno majico. Razume se, da je vsak član snajzen, umit. Tudi na lase pazite, da so na kratko ostriženi! Stran z grivami!

Na vse to pazite pri vsakem nastopu! Voditelj naj pred nastopom pregleda vse telovadce, kako so opravljeni. Z neredneži iz vrst!

Za vsak nastop se mora naznaniti

zvezinemu vad. zboru, koliko telovadcev bo nastopilo in kaj vse se bo vadilo. Pomanjkljive prireditve bo vad. zbor redno prepovedal. Če pošlje Zveza vaditelja, da vodi nastop, mora biti ta pravočasno naznanjen, o vsem poučen in mora sodelovati kolikor toliko pri pripravah. Vsakemu naj prisostvuje izveden ocenjevalec, ki nastop točno opiše in oceni v »Mladosti«. Edino na ta način, pod strogo kontrolo, bomo preprečili raznovrstne nerednosti in nerodnosti, ki so se tako pogosto dogajale pri nastopih in so imele že marsikaj slabih posledic.

V tem smislu se pripravljajmo, da bodo naši nastopi vzorni, junaški pohodi, katerih vsakega bo kronal venec zmage.

ORLOVSKA POŠTA.

BRATSKI ODSEK!

Goriška Podzveza Orlov priredi, kakor smo že večkrat poročali, dne 15. in 16. avgusta t. l. v Gorici in na Sv. Gori veliko orlovsko slavlje, katerega se udeleži Kranjska Podzveza vsled soglasnega sklepa zadnjega občnega zbora oficije in polnoštevilno. Bratski odsek je torej pod disciplino dolžan, skrbeti za polnoštevilno udeležbo pri prireditvi, ki bo neprecenljive važnosti za razvoj orlovske misli ne samo v solnični Goriški, temveč tudi za prospek celotne naše organizacije. To slavlje bo praznik Orlov, ki bodo šli prosit svetogorsko Marijo na pomoč v nadaljnjih bojih, manifestirali za svoje narodno prepričanje, obnoviti zvestobo orlovskim načelom.

Bratski odsek naj čim hitreje pravočasno vrne priložene vprašalne pole!

Za izlet je izdala Z. O. sledeča navodila in pojasnila:

1. Načrt za celo slavlje je sledeči:

Odhod posebnega vlaka na praznik Vnebovzetja Marije Device dne 15. avgusta t. l. ob pol 4. uri zjutraj z glavnega kolodvora. Prihod v Gorico ob 8. uri zjutraj, nato odhod v Št. Peter pri Gorici k sveti maši. Po sveti maši ljudski tabor, nato kosilo. Po kosilu izkušnja. Ob 3. uri popoldne javna telovadba, nato prosta zabava. Ob pol 8. uri zvečer skupen odhod v prenočišča v Gorico. Opravi se sveta spoved.

V nedeljo, dne 16. avgusta, ob 4. uri zjutraj odhod na Sv. Goro. Ob 8. uri sveta maša in skupno sveto obhajilo, nato zajtrk, po zajtrku mladeniški tabor. Kosilo in odhod v Gorico na vlak. Odhod v Ljubljano ob 2. uri 24 minut popoldne.

2. Iz Ljubljane bo vozil čez Gorenjsko po državni železnici poseben vlak po sledečem voznem redu s polovično vožno ceno:

Razred	odhod iz	prihod v
II. K	15. avgusta	16. avgusta
9:40 6.—	3.30 zj. iz Ljubljane gl. kol.	6.58 pop.
9:40 6.—	3.34 " " Ljubljane drž. kol.	6.53 "
8:30 5:30	3.43 " " Vižmarjev	6.39 "
8:30 5:30	3.52 " " Medvod	6.30 "
8:30 5:30	4.04 " " Škofjeloke	6.19 "
7:70 4:90	4.19 " " Kranja	6.06 "
7:20 4:60	4.35 " " Podnarta-Krope	5.52 "
6:60 4:20	4.41 " " Otoč	5.46 "
6:60 4:20	4.54 " " Radovljice	5.36 "
6:60 4:20	5.01 " " Lesc	5.28 "
6:10 3:90	5.11 " " Žirovnice	5.20 "
6:10 3:40	5.20 " " Javornika	5.13 "
5:50 3:50	5.25 " " na Jesenice	odh. 5.08 "
	5.59 " " iz Jesenic	prih. 4.57 "
5.— 3:20	6.15 " " Bleda	" 4.33 "
5.— 3:20	6.22 " " Bohinj. Bele	" 4.25 "
3:90 2:50	6.43 " " Boh. Bistrice	" 4.05 "
3:30 2:10	6.56 " " Podbrda	" 3.54 "
cela vož. 7.23	" " Sv. Luc. Tolm.	" 3.09 "
cela vož. 8.07	" " Gorica	odh. 2.24 "

Vsak udeleženec prispeva 1 K k režijskim stroškom, za kar dobi od Z. O. izkaznico, s katero ima vstop v posebni vlak.

4. Tisti, ki vstopijo v Ljubljani na posebni vlak, plačajo vozni listek naprej, in sicer takoj, ko se priklase. Torej tolikokrat po 7 K, kolikor je priglasencev.

5. Tisti pa, ki vstopijo pozneje na poseben vlak, t. j. od Vižmarjev do Podbrda, kupijo vozni listek za tja in nazaj kar na dotičnem kolodvoru proti izkaznici Z. O. Torej ti pošljejo Z. O. samo prispevek, za kar dobe izkaznice, vozne listke pa kupijo pred odhodom vlaka na domačem kolodvoru. Najboljše je, če zbere načelnik denar že poprej za ves odsek in kupi skupno listke; bratski odsek naj pazi zlasti na

točnost dohoda na dotični kolodvor, da ne bo zmešnjav!

6. Tekmovalci ne potujejo s posebnim vlakom, zato odpade tudi 1 K prispevka.

7. Tistim, ki pridejo že v petek zvečer v Ljubljano, se preskrbe potrebna prenočišča.

8. Glede prehrane ne prevzame Kranjska Podzveza nikake obveznosti.

9. Na Sv. Gori bo skupno sveto obhajilo; sv. spoved naj opravi po možnosti vsak doma ali v Gorici.

10. V Gorici se bo prenočevalo v skupnih prenočiščih.

11. Zastav ni jemati seboj.

12. Priglasijo se sprejemajo do 15. julija t. l. Po 15. juliju preneha priglaševanje radi ureditve vlaka; bratskemu odseku se torej priporoča točnost in natančnost.

13. Vprašalne pole naj se natančno izpolnjene vrnejo vsaj do 30. junija, denar pa po priloženih položnicah.

Bratski odsek naj uvažuje ta navodila ter skrbi za polnoštevilno udeležbo. Točnost in natančnost naj bo dika naša! Torej dne 15. in 16. avgusta v Gorico in na Sv. Goro!

Za Zvezo Orlov:

Dr. Lovro Pogačnik l. r.,
predsednik.

Janko Hočevar l. r.

2. plenarna seja Z. O.

dne 2. junija 1914 od pol 4. do 7. ure zvečer.

Navzoči: a) za predsedstvo: br. dr. L. Pogačnik, Podlesnik, Puntar, Jeločnik, Kos, Pirc in Hočevar; b) za Kranjsko Podzvezo: br. Zabet Val.; za Štajersko Podzvezo: br. dr. Verstovšek K.; za Koroško Podzvezo: br. Smodej; c) zastopniki kranjskih okrožij: Jesenice, St. Peter, St. Vid, Vič, D. M. v Polju, Obsavsko okrožje, Krško, Trnovo, Šmarje, Logatec, Vrhnika, Idrija, Kamnik, Dobropolje, Neopravičena okrožja: Škofja Loka, Vipava, Kranj, Trebnje, Cerknica. — Dnevni red: 1. Naraščaj. Poroča vikar br. J. Cegnar. Na podlagi poročila, ki se priobči v »Mladosti«, se priporoča odsekom pri organizaciji naraščaja uvaževanje sledečih načel: a) kjer obstoja naraščaj nasprotne telovadne organizacije, naj ga tudi Orel osnuje. b) Če je že v kraju »Marijin vrtec«, naj se naraščaj opusti; če pa je potreba, n. pr. v mestih, trgih in delavskih krajih, naj se osnuje poleg »Vrtca« tudi naraščaj; a gledati je na dobro razmerje med »Vrtcem« in naraščajem. c) Vodstvo naraščaja naj ukrepa vse v soglasju z lokalnimi faktorji, posebno v dogovoru s cerkveno oblastjo. d) Udeležba naraščaja pri procesiji, če se iste udeleži šola korporativno, se odsvetuje; udeležba pri manifestacijskih obhodih ni dovoljena. e) Nošnja znakov v šolo, k šolskim, verskim vajam in pri šolskih izletih naj se zabrani. f) Pri taborih, javnih nastopih naj bo naraščaj pod strogim nadzorstvom, ki naj prepreči vsako pohajkovanje, popivanje, kajenje in druge nerednosti.

g) Vodstvo naj skrbi za dušno in telesno izobrazbo naraščaja. Pozimi naj prireja po potrebi otroške predstave z nagovorom in petjem, poleti prireja krajše izlete v gozd, v kako vas, a vselej šele po popoldanski službi božji; gostilen naj

se naraščaj izogiblje in naj prihaja pravočasno z izletov domov. h) Vodstvo naj gleda na dobro napredovanje v šoli, vsako nazadovanje v šoli naj se primerno kaznuje. i) Vodstvo naj bo vedno v zvezi s starši dečkov. Prireja naj od časa do časa roditeljske večere. j) Za vodstvo naraščaja naj bi prinašala »Mladost« v posebni prilogi vsa potrebna navodila; voditeljem in fantom se priporoča »Krščanski detoljub«, v katerem dobe precej snovi za vodstvo. (Op. ur. Voditelje naraščaja prosimo za primerne članke.) — 2. Prireditve v Gorici. Poroča br. Jos. Pirc. — Po poročilu se sklene: a) načrt, kakor ga je izdelalo predsedstvo Z. O., se odobri. b) na taboru na Sv. Gori govore zastopniki vseh Podvez, ki naj same določijo svoje govornike; c) v govorih naj se poudarja narodnostno vprašanje; d) okrožja naj prireajo okrožne telovadne tečaje. — 3. Poročila Podvez se odobri. Stanje odsekov je povoljno, občuti se pa splošno pomanjkanje telovadnih prostorov in dobrih vaditeljev, kar povsod ovira razvoj odsekov. Sklene se, prirediti tekom zime več vaditeljskih tečajev. — Določijo se podvezne prireditve: dne 19. julija za Štajersko Podzvezo v Trbovljah; dne 15. in 16. avgusta Goriške v Gorici; Kranjske za Gorenjsko v Radovljici dne 30. avgusta in za Notranjsko dne 19. julija v St. Petru na Krasu. — Poročila kranjskih okrožij. Na podlagi teh poročil se sklene: a) po okrožjih se priredijo tekom julija in avgusta telovadni tečaji, katerih se morajo udeležiti vsaj vsi tisti, ki gredo v Gorico; b) določi se razmerje orlovskih godb do odsekov, izgotovi se poslovnik, »Mladost« pa priobči tozadeven članek. c) uredi se več okrožnih prireditvev in notranjih zaštev posameznih okrožij.

Predsedstvena seja dne 4. junija 1914.

Navzoči: br. dr. Pogačnik, dr. Jure Adlešič, Tomažič, Babnik, Pirc, Kržan in Hočevar. — Dnevni red: 1. Poročilo o sklepih Goriške Podzeve glede Podvezne prireditve: a) odobri se načrt, kakor ga je izdelalo predsedstvo Zveze Orlov; b) glede prenočišč se vse potrebno ukrene; c) osnuje se več odsekov za podrobno delo; d) najme se prostor za javno telovadbo v St. Petru; e) sklene se revizija okrožij; f) Orli, ki ne telovadijo, plačajo vstopnino k telovadbi. — 2. Okrožne prireditve: Dne 12. julija mladeniški tabor Cerkniškega okrožja v Starem trgu pri Ložu. Govori za Z. O. br. dr. Pogačnik, 3. Zveza čeških Orlov predlaga, da se vrši elta 1915 v Kromeržu izlet češko-slovenskih Orlov, in sicer dne 5. in 6. junija 1915. Telovadni klub »Danice« se naprosi, da posreduje v svrhu izpremembe dneva. Prideta naj v pošte 2. in 3., ali pa 15. in 16. avgust. — 4. Vaditeljski zbor Kranjske Podzeve prevzame ureditev tekme, vaditeljski zbor Z. O. pa ureditev javne telovadbe. — 5. Upelje se kronika Z. O. Osnuje se v to svrhu odsek; za načelnika se določi br. dr. J. Adlešič, za sodelovanje se naprosijo: br. Terseglav, Turšič, Podlesnik, Tomažič, Kržan in Hočevar. — 6. Raznoterosti. a) Pri procesiji korakajo Orli odkriti. V »Mladosti« se priobči tozadevna odredba knezoškofijskega ordi-

narijata. b) uredita se notranji zadevi odseka Vič in Št. Jakob v Ljubljani.

Predsedstvena seja dne 18. junija 1914. Navzoči: Dr. L. Pogačnik, Jos. Pirc, L. Tomažič, Jeločnik in Hočevar.

1. Predsedstveno poročilo: a) Zvezin podpredsednik dr. Jure Adlešič je odšel v Trst v sodno prakso. Izreče se mu zahvala za njegovo dosedanje požrtvovalno delovanje v orlovski organizaciji. Mesto načelnika odbora za sestavo kronike prevzame namesto njega brat Leop. Turšič; b) zvezino predsedstvo se je udeležilo pogreba zvezinega vaditelja br. Fr. Završnika, ki je bil vzlic svoji dolgotrajni bolezn eden najmarljivejših delavcev v vaditeljskem zboru.

2. Z ozirom na vabilo »Unije francoskih katol. telovadcev v Parizu« se sklene naprositi telovadni klub »Danice« za informacije in tozadevno poročilo, nakar se bo šele sklepalo o pristopu.

3. Izlet čeških Orlov se vrši dne 5. in 6. julija 1915 v Kromerizu. Poročilo o načrtu prireditve poda telovadni klub »Danice«.

4. Raznoterosti: a) Določijo se govorniki za tabore in druge prireditve; b) goriška podzveza se naprosi za podpore orlovskim godbam o priliki izleta v Gorico; c) nabavi se 1000 spominskih znakov iz aluminija z varstveno zaponko. Cena se določi na 60 h; d) na prošnjo goriške podzveze odpošlje Z. O. svojega zastopnika na trobentaški tečaj v Kronbergu.

Predsedstvena seja dne 2. julija 1914. Navzoči: Zabret, Turšič, Tomažič, Kos, Jeločnik, Pirc Jos. in Pirc Ivo.

1. Predsedstveno poročilo: Zvezino predsedstvo je izreklo po deputaciji v imenu Z. O. deželnemu predsedstvu v Ljubljani o priliki bridke izgube, ki je zadela našo vladarsko hišo, sožalje z zatrditvijo, da hoče v bodoče podvojiti svoje delo v korist mladine in jo obvarovati idej gotovih individuov, ki tirajo na tak način ves narod v pogubo. — Poročilo se odobri. — **Sklene se, da se v znak žalovanja vse orlovske prireditve v juliju odlože na nedoločen čas. Glede prireditev v avgustu in septembru se okrožja obveste po posebnih okrožnicah.** Tako za julij odpadejo prireditve v Hrušici, Trebnjem, Vinjem vrhu, Trbovljah, Št. Petru na Krasu in drugod.

2. V Z. O. se sprejme šentjakovski Orel v Ljubljani. Pravila se potrde.

3. Odseki se opozore na brošuro »Spomin na Gosposvetsko polje«, ki jo je spisal dr. Val. Rožič v Celovcu. Ker je cena malenkostna (po 50 h), naj segajo člani odsekov pridno po nji!

Prihodnje seje se vrše 16. in 30. julija.

Priponba: Gori omenjena okrožnica, ki se je razposlala okrožjem, vsebuje Zvezin predlog, naj bi se vse prireditve veseličnega značaja odložile do konca leta. O predlogu naj okrožja sklepajo in nemudoma poročajo Zvezinemu predsedstvu. Jos. Pišč.

KRANJSKA PODZVEZA.

Horjulj. Kot eden prvih odsekov, kar se jih je ustanovilo po naši deželi, se naš odsek splošno zaveda svojih dolžnosti. Naj sledi o tem kratko poročilo, posneto povečini po za-

pisniku letošnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 15. marca 1914. Glede števila se pač ne moremo ravno meriti z drugimi odseki, pa saj se odsekova moč ne sme soditi in ceniti po številu članov, ampak predvsem se mora tehtati njihova vrednost in delo. Telovadcev je 24, od teh jih ima kraj 18. V preteklem letu se je telovadilo 124 ur, na uro povprečno 18 telovadcev. Tudi na vnanje je bil odsek dozda vsestransko delaven, zlasti po častni udeležbi pri raznih prireditvah domačega izobraževalnega društva, pri katerih je večina članov sodelovala, kakor tudi po javnem nastopu pri prireditvah sosednjih odsekov, tako na Dobrovi, Stari Vrhnik, Viču. Daljša izleta je odsek napravil v Borovnico in na Vrhniko. Da se odsek zaveda tudi vzgojnega in izobraževalnega pomena, izpričujejo tedenski fantovski večeri, prirejeni v jesenski ali zimski sezoni, kjer so se obravnavali predmeti najrazličnejše vsebine, posebno vprašanja iz »Zlate knjige«. Častno izpričevalo za naš odsek je tudi to, da prihaja med naše člane 35 izvodov »Mladosti«. Da je število naročnikov tako znatno poskočilo, je gotovo zasluga novoustanovljenega orlovskega naraščaja, ki šteje 42 dečkov. Lepo število za tako majhen kraj! Za uspešnejše vodstvo in boljši napredek je naraščaj razdeljen v tri vrste po različni starosti, oziroma velikosti. Prva vrsta kaže v svojem nastopu precejšnjo izurjenost in zares moški nastop. Saj ima pa tudi vrlega, zmognega načelnika br. Fr. Lončarja. Slednji se je pri zadnjem občnem zboru odpovedal časti načelnika, (na katerega mesto je bil izvoljen njemu vredni naslednik br. Ant. Zdešar), samo zato, da se more popolnoma posvetiti vežbanju in vzgoji naraščaja. Odsek je s pomočjo staršev preskrbel naraščaju ličen kraj, v katerem so dečki prvič nastopili ob velikonočni procesiji, kar je napravilo zlasti na starše najugodnejši vtis. Ob nedeljskih popoldnevih napravila naraščaj skoraj vedno skupne izlete v bližnjo okolico pod vodstvom br. vaditelja ali predsednika. Dečki se tudi z veseljem in polnoštevilno udeležujejo skupnega mesečnega sv. obhajila v kroju. — O prireditvi, ki se je vršila dne 14. junija, sporočimo prihodnjič.

Šmartno pod Šmarno goro. Praznovanje petletnice našega Orla dne 7. junija je kaj lepo uspelo. Ob 1. uri so se že zbrali bratje Orli in drugi gostje pred slavolokom, na katerem je bil napis: »Vse Šmartno se raduje, ko v družbi bratov Orel petletnico praznuje.« Brat predsednik pozdravi doše brate, na kar mladenke v narodnih nošah pripno bratom šopke. Z godbo na čelu odkorakamo na veselični prostor, kjer je bila izkušnja za javno telovadbo. Po izkušnji je bila v župni cerkvi služba božja. Po litanijah je imel okrožni predsednik brat Leopold Turšič navdušen slavnostni govor. Razvijal je besede iz orlovske himne »Domu gradimo slavo in čast!« Orel bodi v čast domači hiši, domači vasi in širši slovenski domovini s svojim delom in življenjem! — Nato se je pričela javna telovadba. Po lepem rajalnem nastopu so telovadci prav dobro izvajali nove proste vaje. Z največjim veseljem pa je ljudstvo pozdravilo naš naraščaj in njegove vaje s praporci. Znatno napredek se je pokazal pri vajah na orodju. Tudi skupine so učinkovale. Splošno lahko rečemo, da je telovadba

prav dobro uspela. Po telovadbi se je razvila neprisiljena prosta zabava, pri kateri je prepeval narodne pesmi domači pevski zbor. Pri vsej slavnosti so sodelovala dekleta, članice izobraževalnega društva, za kar jim izrekamo najiskrenejšo zahvalo. S tem so pokazale, da gredo nemoteno preko onih, ki samo opravljajo in zabavljajo. Z veselim srcem lahko poudarjamo, da je bil 7. junij lep dan za naše društvo in našega Orla. Petletno delo ni bilo zastoj in priprave zadnjih mesecev so obrodile obilo sadu. Sedaj, ko stopamo v novo petletje, ne glejmo toliko nazaj, temveč naprej! Z jasnim čelom, s treznim razumom brez strahu na novo delo!

Trebnje. Dne 9. januarja se je vršil redni občni zbor, katerega so se člani Orla udeležili polnoštevilno. (Op. ur. Prosim, naj odseki vsaj malo preje poročajo!) Občni zbor je otvoril predsednik Jožef Novak ter poročal: Naš odsek je tudi v preteklem letu napredoval v vsakem oziru, bodisi pri dramatičnih predstavah, pri pevskem zboru, posebno pa se je odlikoval pri telovadbi. Udeležil se je v kroju: Katoliškega shoda v Ljubljani, mladeniškega tabora na Zaplazu, otvoritve društvene dvorane v St. Janžu, skupnih sv. obhajil, pogreba umrlih podpornih članov Janeza Zupančiča in Janeza Ratajca, ki sta bila oba posestnika in občinska odbornika. — Tajnik Matej Sila poročal: Odsek je imel redno vsak petek fantovske sestanke, na katerih je predaval č. g. župni upravitelj Ivan Noč ter fante navajal k lepemu verskemu življenju. O tehničnem delu poročal br. Fran Zupančič: Odsek ima rednih članov 73, krojev 43, »Mladosti« 23, naraščaja 56. Naraščaj telovadi redno vsako nedeljo od 9. do 10. ure dopoldne in od 1. do 2. ure popoldne, člani redno vsak petek in nedeljo od 3. do 6. ure popoldne. — Blag. br. Janez Ladiha poročal o denarnem prometu in predlagal: z ozirom na ugodne denarne razmere naj se naroči nova društvena zastava, kar se odobri. — Pri volitvi je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik č. g. župni upravitelj br. Ivan Noč, podpredsednik br. Alojzij Ladiha, tajnik br. Matko Sila, namestnik br. Fr. Nadrih, blagajnik br. Josip Novak, namestnik Janez Ladiha; odborniki: brata Josip Novak in Ludi Mežan; načelnik br. Franc Fink, podnačelnik br. Franc Zupančič. — Pri slučajnostih se poudarja skrb in vnema za naraščaj, iz katerega bodo izšli dobri telovadci in značajni mladeniči. Orli naj bodo naklonjeni naraščaju v vsakem oziru; dajejo naj jim lep zgled v telovadnici in izven nje, zlasti pa v cerkvi. V tem kažite naraščaju pot k čednostnemu življenju, ki je pot orlovskih načel. Z združenimi močmi na delo!

Okrožni zlet vipavskih Orlov. V nedeljo, dne 21. junija t. l., je priredilo vipavsko okrožje Orla javno telovadbo v Vipavi na Policah. Okrožni izlet so posetili tudi goriški Orli, zlasti iz srednjepipavskega okrožja v večjem številu. Ob 11. uri so se zbrali Orli našega okrožja pred telovadnico in odkorakali k sprejemu goriških Orlov. Br. Šmid pozdravi bratske zastopnike odsekov kar najtopleje, na kar odgovarja br. dr. Česnik v imenu goriških Orlov, da so ravno vipavski Orli zasnovali po Goriškem orlovsko organizacijo in da jih ista danes ob petletnem obstoju zahvaljuje in pozdravlja. Nad 100 članov v kroju in 43 članov naraščaja napravi nato obhod po trgu. Ob pol

2. uri so vsi Orli odkorakali v cerkev k popoldanskim službi božji. Na čelu spreveda koraka Zvezin predsednik in naš državni poslanec dr. Pogačnik v kroju. Ob 4. uri je bila javna telovadba, sodelovala je vojaška godba iz Gorice. Nad 80 članov je izvajalo proste vaje, dve vrsti na drogu in dve na bradlji. Kot zaključek moreška. Telovadba je kljub silno slabemu terenu (bil je zjutraj dež) povoljno izpadla in je zlasti na pričujočega vojaškega poveljnika tukajšnje posadke in častnike napravila dober vtis. Telovadbo je vodil br. okrožni načelnik Koruzal. Telovadbi je prisostvovalo veliko ljudstva kljub jako nestanovitnemu vremenu, na čelu naša duhovščina in župani. Omenjam tudi paviljone, ki so skrbeli s srečkami in jedili za prijetno zabavo in krepčilo. Vipavsko okrožje Orla je tudi ta nastop povzdignil višje in vsekakor moramo zaznamenovati lep napredek.

GORIŠKA PODZVEZA.

Gorica. Iz zapisnika IX. seje podzveze Orlov v Gorici dne 14. junija 1914 v prostorih S. K. S. Z. v Gorici. Zastopana so vsa okrožja podzveze. Brat predsednik dr. I. Česnik poročal, da je poslalo srednjepipavsko okrožje natančne statistične podatke o stanju okrožja. Vprašalna pola se je poslala na vse odseke, toda poslali niso podatkov iz goriškega okrožja odseki v Podgori, v Krombergu, v Biljah in Ročinju; iz brijskega okrožja odseki v Kojskem, Šmartnem, Fojani, Medani in Vipolžah; iz kraškega okrožja odseki v Vel. Dolu, Temniči, Škrbini. Statistični podatki so nujno potrebni, vsled česar opozarja vse odseke, ki jih niso doposlali, da to čimprej storé. Omenja pohvalno brijsko okrožje, ki je priredilo dva lepo uspela nastopa, enega v Kozani in enega v Mirniški ob italijanski meji, ki je bil združen z ljudskim taborom. Opozarja na potrebo mladeniških taborov, posebno še z ozirom na nove odseke v goriški okolici, ki se imajo ustanoviti. — Odseki se opozarjajo, da dopošljejo čimprej članarino. — Za brijsko okrožje poročal br. načelnik okrožja Terčič. Vsi odseki se pridno gibljejo, le oni v Kojskem spi. V Vipolžah bi bilo treba malo več navdušenja, sicer pa imajo fantje veliko veselje do dela v izobraževalnem društvu, ki jako dobro uspeva. Odsek v Kojskem je slab zato, ker nima vsled slabih razmer duševnega voditelja. Za odsek v Kojskem se bo pobrigal števerjanski Orel. — Za srednjepipavsko okrožje poročal br. Vetrih, načelnik okrožja. Okrožje je v splošnem dobro. Slab je odsek v Dornbergu, katerega se je poizkusilo že parkrat oživiti. Zgodilo se je pa, da je pač prišel vadiatelj, da bi vadal, a telovadecem se ni zljubilo priti. Odsek v Kamnjah je začel propadati radi godbe. Sedaj, ko te več ni, se bo poizkusilo razmere urediti. Žalostno dejstvo je, da godba vsak odsek pokvari in skoro lahko rečemo, uniči, vsled česar se je pač treba strogo držati sklepa goriške Podzveze, da brez njenega dovoljenja ne sme ustanavljati noben odsek godbe. Dne 12. julija priredi okrožje svoj nastop v Šempasu. Za ta nastop so priprave v polnem tiru. Ker od odseka Šturije ni nikakega glasu, dasi je pristopil lani k Podzvezi, se vpraša tamonjše izobraževalno društvo, naj odgovori, če odsek še obstoja. V Šmarijah, kjer so bile

razmere vsled godbe, ki je pristopila v liberalni tabor, razrite, se je stvar obrnila na bolje, ker se dela na to, da se konsolidira odsek in šteje že znaten naraščaj. — Br. načelnik Mrevlje poroča, da je imel olepševalni odsek sejo in sklenil, da si ogleda prostor na licu mesta v Št. Petru in se prepriča o glavnih potrebah za predpriprave. Reklamni odsek naj skliče takoj sejo. Dva brata bosta tekom počitnic, zlasti meseca julija in začetkom avgusta, revdirala vse odseke v tehničnem oziru in po potrebi tudi v organizatoričnem. (Op. ur.: Takih poročil Goriške Podzveze želimo v vsaki številki. — Kaj pa Štajerci?)

Batuje—Selo. Dolgo se že ni oglasil naš odsek v »Mladosti«. Zato upam, da se bomo zanaprej bolj pogosto oglašali. Saj to je dolžnost vsakega odseka, da daje redno svoja poročila o svojem delovanju. Če bi se vsak odsek redno oglašal v »Mladosti«, bi se bolj spoznali z brati cele Slovenije. Pa kljub temu, da se naš odsek tako dolgo ni oglasil, je vendar večkrat dopisoval v priljubljeni goriški »Novi čas«. (Op. ur.: To opažamo tudi pri drugih goriških odsekih. Prav; toda »Mladost« kot orlovsko glasilo je prva! Zato

tudi tako malo dopisov iz Goriške. Skrajni čas je, da se Goričani v tem oziru poboljšajo.) Naš odsek je prestal razne težkoče od časa ustanovitve, pa je vendar tudi v marsičem nekaj napredoval. Nekaj naših dobrih telovadcev je odšlo k vojakom; hvala Bogu se niso izneverili našim vrstam. Navadno se, žal, dogaja tako, in če ni Orel, ki gre k vojakom, samozavesten in trdnega značaja, prav lahko zabrede. Lahko premotijo taki, ki so manj izobraženi, kakor on. Zato, bratje, bodimo neuklonljivi in značajni, da nas ne podere nobena sila! Naš odsek je začel sedaj redno delovati zlasti v tehničnem delu. Pri prireditvi srednjepavškega okrožja v Šempasu postavimo dve vrsti telovadcev na orodju in 16 do 18 za članske vaje in vaje s palicami. — H koncu naj omenim veselo novico, da se v kratkem ustanovi v Selu poseben odsek, ki mu že sedaj želimo obilo sreče. Dragi bratje iz Sela! Pozivam Vas in Vam kličem: ne plašite se dela, saj s tem premagate kmalu tisto sokolsko »mogočnost«, ki stoji na tako »trdnih« načelih! Dvignite svoj orlovski prapor, ki naj mogočno zaplapolja nad prijaznim Selom! Pa še prihodnjič kaj več o tem. Srčen na zdar!

DROBIŽ.

PISMO ORLA VOJAKA.

Služba božja in versko življenje pri vojakihi.

Nedelje in praznike vojak malo pozna. Skoro čisto nič jih ne loči od navadnih dni, kvečjemu morda v tem, da je te dni ponavadi malo pozneje budnica in da je, če nima službe ali kake druge neprijetnosti, popoldne po »befelu« nekoliko prost. Popoldne je navadno dela čez glavo: »viziti« sob, hlevov, obleke, orožja in drugih reči. To se vam snaži in drgne; vse hiti in se suče kakor mravlje. Manjka pa ob nedeljah nečesa, česar krščanski vojak pogreša, in to je služba božja. In posebno zato, ker mu ni mogoče ob nedeljah iti v cerkev in se udeležiti sv. maše, je našemu vojaku nedelja tuja. Vprašali bodete: »Kako pa je pravzaprav v tej zadevi pri vojakihi? Ali je vojaku sploh mogoče, da bi zahajal v cerkev? Ali vojaške oblasti kaj skrbje za izpolnjevanje verskih dolžnosti?« Bore malo! Pri nekaterih polkih skrbijo poveljniki, da se moštvo skoraj redno ob nedeljah udeležuje skupne službe božje. Pri večini polkov se pa to prav malo skrbi, in če se, imajo odločitev, kdo bo šel v cerkev, v rokah službo vodeči podčastniki. Ti pošljejo v cerkev samo gotovo število mož, da je le po velje izpolnjeno. Da bi pa posamezniki obiskovali cerkve, je nemogoče, ker ni časa in je treba še posebej prositi, da smeš popoldne zapustiti kasarno. Sicer si vojaški duhovniki v tem oziru veliko prizadevajo za boljšo uredbo, ali ne pomaga veliko, ker je vojaški škof napram drugim vojaškim oblastim skoraj brez moči. Zapičeno pa je, da vsak vojak katoliške vere sprejme o velikonočnem času sv. zakramente. Skrbi se sicer za to, da nobeden ne izostane, ne gleda se pa na to, kako so vajaki pripravljani. O tem bi se dalo napisati cele bukve. Pohvaliti je pa — posebno v ljubljanski garniziji — v

zimskega časa prirejene krščanske nauke, katerih se udeležuje moštvo cele garnizije. Pri danih razmerah se ni veliko čuditi, ako vojak, poprej morda dober fant, začne polagoma zanemarjati svoje verske dolžnosti, postane versko mlačen, opušča molitev in se nazadnje sramuje celo križa: Zvečer v posteljo brez križa, zjutraj iz postelje brez križa. Pri kosilu zopet isto; še kape ne dene z glave. In vsled te verske brezbriznosti in mlačnosti je marsikateremu vojaku butara vojaških dolžnosti nezno, tako da mrzi in preklinja vse, kar je pod njim in nad njim. Taki ljudje so povsod nezadovoljni; vsako delo, vsak napor jim je odveč in ravno pomanjkanje vere prižene marsikatega do obupa.

Kljub vsemu temu, kar sem navedel, se pa vester krščanski mladenič tudi pri vojakihi ohrani lahko dober in veren. Zato svetujem posebno vam, Orli-vojaki: Kadarkoli ste prosti, stopite v bližnjo cerkev, zberite za par trenutkov svoje misli in jih darujte Bogu! Tudi zvečer, preden se vležete k počitku, darujte težave in dobrote preteklega dne Najvišjemu, v katerega rokah je naša usoda! Istotako zjutraj ko vstanete, priporočite se zopet varstvu božjemu s kratko molitvico! — Ne zmenite se pa pri tem za pikro in zasmehljivo zbadanje popačenih tovarišev; ako se izplača, jim dajte v par krepkih besedah razumeti, da se glede svojih verskih dolžnosti ne pustite smešiti! Vedite, da imate v svojo obrambo strogo vojaško postavo. Pač pa se dobri, verni tovariši bodrite medsebojno in dajte s svojim življenjem drug drugemu dober zgled!

Vam pa, Orli po domovini, zlasti Vam, ki ste letos potrjeni v vojake, toplo polagam na srce to-le: Učite se doma, ko imate tako lepo priložnost, pravega verskega življenja, da bode prišli k vojakom dobro pripravljani in utre-

jeni! Vedite kakor je vsaka stvar brez milosti in pomoči Najvišjega težka, toliko težja je brez Boga vojaška služba, v kateri mora biti vojak pripravljen vsak hip darovati svoje življenje za blagor domovine. Orli! Ponekod ste opustili lepo navado skupnega sv. obhajila. Prosim, obnovite jo in dobro pripravljeni pristopajte večkrat na leto polnoštevilno k mizi Gospodovi, ki je studenec moči in tolažbe! Ni dovolj, dragi bratje, samo nositi ime Orla, temveč morate do pičice izpolnjevati naša načela s pravim — praktičnim krščanstvom.

Iskren pozdrav!

Vaš

Ivo.

MLADINSKE IN TELOVADNE IGRE ZA NARAŠČAJ.

»Gledi, gledi v vodnjak!« Igralci stoje v tesno sklenjenem krogu, s čelom not, predklon, roke (z dlanmi ven) na hrbtu. En igralec, imenovan »spak«, hodi s korobačem v roki zunaj kroga in govori napol pojoč: »Gledi, gledi v vodnjak!« Vsakega, ki se ozre, udari. Igralci menjaje odgovarjajo: »Daj mi, daj mi, korobač, zviti mož-rogač«. Spak pa, ko je šel parkrat okrog, korobač skrivoma, mimogrede enemu izmed njih v roke potisne in gre mirno naprej. Oni, ki je dobil korobač, udari ž njim svojega desnega sosedu, ki mora zbežati okoli kroga in priti zopet na svoje mesto. Kdor je uren, ne dobi dosti udarcev. Stari spak je zavzel mesto onega, kateremu je oddal korobač. Novi »spak« nadaljuje igro. Kdor prejme korobač, se mora najprvo zatajiti in iznenaditi svojega sosedu.

»Lisica v brlogu.« Na določenem kraju igrišča se začrta (navadno v kotu) krog, do dva koraka v premeru, in predstavlja »lisici« brlog. V brlogu je igralec, ki igra »lisico«. Drugi igralci stoje poljubno po igrišču. Lisica mora loviti druge z udarcem. Izven brloga mora skakati ali stati le na eni nogi. Pravila: a) Kadar zapusti brlog — prve tri korake sme stopiti z obema nogama — mora lisica zaklicati: »Lisica iz brloga!« Če to pozabi, smejo drugi igralci biti po njej. b) Isto pravico imajo, če stopi izven brloga na obe nogi ali če premenja nogo. c) Če lisice dolgo ni iz brloga, štejejo drugi »ena, dve, tri«, in če še ne gre, jo smejo z udarci napoditi ven. d) Če je lisica koga udarila, zakličejo vsi: »Lisica v brlog!« in napode novo lisico z udarci v brlog. e) Lisica postane tudi tisti, ki je neopravičeno stopil v brlog ali udaril lisico v brlogu.

»Bojni ples.« Igralci tvorijo krog s čelom not in se drže za roke. Sredi kroga zabijejo kol ali pa postavijo kaj primerne. Krog se začne hitro premikati okoli in vsi izkušajo kolikor mogoče oddaljeni biti od kola in druge h kolu pritegniti. Kdor se kola dotakne ali iz strahu pred tem spusti roko, mora iz kroga ven in ostali nadaljujejo igro. Krog je vedno ožji in ožji, dokler se slednjič samo še dva vrtita okoli kola, od katerih je eden zmagovalc.

»Tretjega udaril.« Igralci tvorijo dva kroga s čelom not in sicer tako, da stojita po dva igralca drug za drugim. Med posameznimi dvojicami je dva do tri korake razdalje. Dva igralca ne dobita nobenega mesta. Eden izmed njiju je lovec, drugi begunec. Postavita se vsak na nasprotno stran zunaj kroga in lovec začne loviti begunca. Ta se hitro postavi pred

kako dvojico, nakar mora zunanji v tisti dvojici — zdaj tretji — zbežati pred lovecem, ker zdaj je on begunec. Če lovec begunca udari, zamenjata vlogi in tečeta v nasprotno smer. Prejšnji lovec, ki igra zdaj begunca, mora gledati, da se postavi pred kak par. Sploh naj begunci ne tekajo dolgo okoli, ampak naj se hitro menjajo. Niti lovec niti begunec ne smeta letati skozi krog in begunec mora zaviti v krog ravno pred dvojico, pred katero se postavi.

»Petelinov boj.« Vsak igralec ima svojega nasprotnika. Od vseh gre v boj najprvo en par, pri večjem številu igralcev tudi dva ali trije. Stoje si nasproti v čelnih redih s čelom not. Oba prekrizata roke na prsih, dvigneta levo ali desno nogo (toda oba isto) skrčeno nazaj in se z eno stranjo gornjega trupa zaletavata drug v drugega in izkušata doseči, da bo kdo izmed njiju primoran stopiti tudi na drugo nogo. Nasprotnik se sunkom izogiba, tako da se nenadoma umakne na levo, desno ali nazaj ali pa se istotako zaletava vanj. Kadar stopi eden izmed njiju le za en trenutek na tla, je boj končan in drugi par stopi na bojišče. Ko so se bojevali vsi pari, zmagovalci znova začno boj medseboj v dvojicah in če se tako večkrat ponovi, ostane končno en sam in ta je zmagovalc. Lahko pa se obe stranki skupno bojujeta in zmaga ona stranka, ki je več nasprotnih prisilila, da so stopili na obe nogi.

Ivo Pirc.

MISEL Z VIPAVSKEGA.

Pred časom smo šli nekateri fantje v znano samostansko cerkev k spovedi. Nazaj grede mi eden bratov reče: »Dobra spoved človeka kar poživí in prenovi; lažje diha in je vesel in miren.« Pritrdil sem mu. In ob tej priliki nama je prišla misel, ko bi zasnovali še nabožno organizacijo, da nam bo potekalo življenje lažje proti večnosti. Ali se misel, ki je takrat izšla iz srca, uresniči? Bog daj! Fantje, odgovorite! (Op. ur.: Saj imamo Marijine družbe!) — Mojemu prijatelju! Pred par leti, ko je kot dijak prihajal v svojo domačijo, sva se dobila vsako soboto ob večernicah kakor tudi ob nedeljah pri popoldanski službi božji. Ne vidim mu v srce, a lahko trdim, da ga je ljubezen do Marije vabila v cerkev. . . . Nekoč sva se sešla na trgu in govorila o naši organizaciji. Tedaj se nama pridruži kmečki fant, ki mu je mrzila naša družba. Obstal je pri naju, da smo malo pokramljali. Nagovarjala sva ga, naj stopi v Orla in po orlovsko živi. Za sklep mu je prijatelj rekel: »Če že nočeš v društvo, ti svetujem samo to: Če hočeš ostati pošten, pojdi vsak mesec k spovedi in sv. obhajilu! . . .«

Hudič v kakršnikoli obleki je mojega prijatelja, ki je tako lepo govoril svojem rojaku kmečkemu fantu, odtrgal od takih misli, odtrgal od resnice in poštenosti. Danes mu je božji hram tuj — iztrgana so iz srca čustva ljubezni do kreposti — oči njegove so meglene in ne vidijo nobene vzvišenosti, požrtvovalnosti, nobenega idealizma. Kdo je to zakrivil? Ali ni bilo svobodnomiselno časopisje? Zanašal se je na svojo lastno moč, zato je padel. Prijatelj, poglej v svoje srce, raztrgaj vezi in vstani! — Vsem Orlom pa povem to v svarilen vzgled: Človek, zlasti mlad fant, je slab, pa naj bo tudi izobražen. Ni je moči brez Kruha močnih!

SKRBIMO ZA ZDRAVJE!

Zdravje je največje bogastvo, pravi učeni Emerson. Mogočni Napoleon, strah Evrope, je rekel: »Voda, zrak in snažnost so edina zdravila v moji domači lekarni.« Ali niso ti glavni viri zdravja tudi nam na razpolago?

Stvarnik je dovolil naravi, ko ji je dajal zakone, da sme tudi sama kaznovati one, ki prekršajo naravne zakone. Zato pa skrbno vpisuje v knjigo življenja naše telesne in duševne prestopke ter jih zaznamuje kot dolg in kot kapital. Le pogledimo v to knjigo:

Ker je srce v mladosti preveč trpelo vsled pretiranega teka, prehitre in naporene vožnje na kolesu in vsled obilnega kajenja, zato dobiš kmalu vznemirljivo srce. Srčna napaka ti bo ogrenila udobno življenje.

Ker si užival napol kuhana, premrzla ali prevroča jedila, ker si vroč pil mrzlo vodo, zato te čakajo nevarni želodčni krči; melanholija (otožnost) te bo mučila in v nadlego boš sebi in domačim.

Ker si dražil živce z močnimi pijanci, kakor s čajem, črno kavo, ker si se udal strastem, zato boš kmalu oslabil na živčevju; nezmožen boš za delo ali te pa pride obiskat prijateljica mladine — jetika.

Ker si nisi privoščil počitka po noči, si si pokvaril živčne stanice, zato te bo zapustil spomin in tvoje nade so uničene.

Ker sta te redno obiskovala prijatelja alkohol in nikotin, sta ti za spomin uničila stanice na želodčnih stenah; zato ti želodec ne bo več dolgo redno prebaval; odebelelo ti bo srce, otopela ti bo pamet. Tvoji lepi dnevi prihodnosti so uničeni.

Se več strani ima narava popisanih in prepričan si lahko, da te bodo našli tvoji očitni in skrivni grehi, ker je mati narava izprašana knjigovodkinja. Rabimo večkrat kratko besedico: »Ne! Premagajmo se iz ljubezni do Boga in do samega sebe! Potem bomo šele vedeli ceniti rek: »Zdrava duša v zdravem telesu!«

Po Sw. Mardenu — V. Z.

SKRBIMO ZA DOBRO IME!

Velik zaklad, ki nam ga nudi pozemeljsko življenje, je gotovo dobro ime. Bogastvo izgubljeno — ničesar izgubljenega, zdravje izgubljeno — nekaj izgubljenega, čast omadeževana — vse izgubljeno.

Brez dobrega imena nima denar veljave, rojstvo nima prednosti, lepota ne mika in starost nima spoštovanja. Čisto življenje in dobro ime je daleč daleč pred bogastvom.

»Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!«

BODIMO ULJUDNI!

Velika sreča je za nas, če živi v nas želja, da storimo bližnjemu dobrega, kolikor moremo.

Malenkosti naredi človeka popolnega; popolnost, dragi moj, pa ni malenkost! Večkrat

zavisi od enega samega pozdrava, poklona, prijaznosti itd. vsa naša pozemeljska sreča.

Ne žalimo nikogar — tudi nasprotnikov ne — ne z besedo, ne z dejanjem! Kažimo tudi nasprotnikom, kje vlada plemenitost srca, kje je šela značajev. Značajev rabi svet ravno dandanes, ko je prepričanje tako poceni!

Ena pot vodi skozi naše nestalno pozemeljsko življenje: krepost...

Po Sw. Mardenu — V. Z.

SLOVSTVO.

Vestnik S. K. S. Z., ki je bil že davno napovedan in potreben našemu društvenemu življenju kakor krepljen dež ob suši, je vendar začel izhajati. Do zdaj so izšle tri številke v dveh sešitkih in voditelji naših društev so lahko po pravici zadovoljni z njim. Zadnji čas je naše društveno življenje ponekod res sahnilo bodisi od strani voditeljev, bodisi od strani članov, zlasti starejših. »Vestnik« naj bi jim bil nekaj vodnik in svetovalac skozi društveno življenje. V teh treh številkah je nakopičenega obilo gradiva za predavanja ob različnih prilikah, pa tudi obilo kratkih informacij, ki so posebno praktične in dobrodošle, v vseh društvenih zadevah. Naj bi društveni voditelji pridno segali po »Vestniku« in se držali njegovih navodil. V društveno življenje bo potem prišlo zopet več svežosti. Pamenen je bil sklep S. K. S. Z., da mora biti vsako naše društvo naročeno na »Vestnik«; mi pa ga priporočamo kar najtopleje vsakemu, ki mu je le količikaj na srcu prepovedi in veselo ter vztrajno delo v naših društvih. Naročnina za šest dokaj velikih sešitkov, ki izidejo do konca leta, tri k r o n e tudi ni previsoka. — O »Vestniku« bomo od časa do časa še izpregovorili; naj tudi »Vestnik« kaj izpregovori o naših težnjah!

Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Spisal dr. Ivo Česnik. Založila knjigarna kat. tiskovnega društva v Gorici. Str. 39. Cena 40 h. — Dasi igrice ni brez tehničnih pogreškov, bo vendar dobrodošla tudi manjšim odrom po deželi, za katere je tudi pisana. Dejanje teče dokaj gladko preko odra. Vragova maska v začetku drugega dejanja bi pač lahko izostala.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog. Obrazci političnih, vojaških, davčnih, finančnih, sodnih in vseh drugih vlog za vsakdanje potrebe. Cena 3 K. eleg. vez. 4 K. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Ta knjiga podaja, kot pove že naslov, vzorce najrazličnejših vlog na vse javne oblasti. Izluščen je ves pravni material, ki je za pesameznika le težko razumljiv. Ta knjiga torej ni znanstvenega, temveč izključno praktičnega pomena. Kot taka bo vsakemu zanesljiv svetovalac v zadevah, v katerih bi si moral sicer iskati pravne pomoči. Vzorce prirejani splošno tako, da odgovarjajo potrebam, ki jih rodi vsakdanje življenje. Z neznatnimi, prav lahкими izpremembami, ki jih izvrši brez težave vsak sam, so pa porabni tudi za druge bolj redke konkretne slučaje, ki v knjigi pod posebnim naslovom niso navedeni. Knjigo toplo priporočamo.

MLADOST